

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/121/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6722201258
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6722201258.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. D. XXX, XXX XX E., zastúpený Advokátska kancelária JAKUBČO, spol. s r. o., so sídlom Horné záhrady 2, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 50 570 897, proti žalovaným 1/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. XXX/XX, XXX XX E., 2/ I. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. D. XXX, XXX XX E., obaja zastúpení MĚSZÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s. r. o., so sídlom P. O. Hviezdoslava 344/23, 960 01 Zvolen, IČO: 52 488 047, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/17/2022-300 zo 4. júna 2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu parcelného čísla XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX vedené v katastrálnom území E. na LV č. XXXX vo výlučnom vlastníctve žalovaného 1/ a parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape parcelného čísla XXXXX zapísaná v katastrálnom území E. na LV č. XXXXX ako výlučné vlastníctvo žalovaného 2/, patria do dedičstva po poručiteľovi F. A. (J.), právneho predchodcu žalobcu. Dedičskú postupnosť po poručiteľovi F. A. (J.), zapísanom ako vlastník v podiele 1/2 pod radovým číslom 2 v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie E. (ďalej aj „PKV č. XXXX“), preukazoval žalobca rodným listom H. A., nar. XX.XX.XXXX (otec žalobcu), rodným listom B. A., nar. XX.XX.XXXX (starý otec žalobcu), rodným listom H. A., nar. XX.XX.XXXX (prastarý otec žalobcu), z ktorého vyplýva, že otcom H. A., nar. XX.XX.XXXX bol F. A., bytom E. B. XXX, rodným listom F. A., nar. XX.XX.XXXX [poručiteľ F. A. (J.)], ako aj sobášnymi listami a úmrtnými listami svojich predkov. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie dospel k názoru, že žalobca nepreukázal oprávnenosť nároku, ktorého sa v tomto konaní domáha, keďže ním predložené listiny hodnoverne nepreukazujú dedičskú líniu po tvrdených predkoch žalobcu. Žalobca neuniesol dôkazné bremeno o svojom tvrdení, že je dedičom po F. A. (J.), zapísanom ako podielový vlastník nehnuteľností v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie E. a preto podľa názoru súdu prvej inštancie nemá naliehavý právny záujem na určení, že označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi F. A. (J.). Ak žalobca nepreukázal, že je dedičom po F. A. (J.), chýba na jeho strane aktívna vecná legitímácia. Pochybnosti o žalobcom tvrdených skutočnostiach v dedičskej postupnosti boli podľa názoru súdu prvej inštancie potvrdené aj výpoveďou svedkyne J. K., právnej nástupkyňi po druhom podielovom

spoluvlastníkovi F. A., bratovi F. A. (J.). Žalobca sám vyvrátil tvrdenie o tom, že je právnym nástupcom F. A. (J.) v korešpondencii s J. K. ohľadne iných nehnuteľností evidovaných tiež v PKV č. XXXX. Výsluchom ďalších svedkov I. L. a M. J., ako aj J. K. považoval súd prvej inštancie za preukázané, že pozemky, ktoré mali podľa žaloby patriť poručiteľovi F. A. (J.), patrili právnym predchodcom žalovaných, ktorí ich počas mnohých rokov nerušene užívali ako svoje vlastné. Za podstatnú skutočnosť súd prvej inštancie považoval, že žalobca za strany sporu neoznačil všetkých dedičov poručiteľa F. A. (J.), hoci podľa judikatúry najvyšších súdnych autorít (rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/178/2006, sp. zn. 3Cdo/131/199 (správne 3Cdo 131/1999 - poznámka odvolacieho súdu), uverejneného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 65/2003 v spore o určenie predmetu dedičstva majú dedičia postavenie nerozlučných spoločníkov. Ak stranou sporu o určenie predmetu dedičstva nie sú všetci právní nástupcovia po poručiteľovi, ktorého vlastníctvo sa určuje, súd nemôže takémuto návrhu vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie. Nedostatok vecnej legitímácie a neexistencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení museli nevyhnutne viesť k zamietnutiu žaloby v celom rozsahu.

1.1 Na právne posúdenie veci aplikoval súd prvej inštancie § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“), § 132, § 133, § 134 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“), ktorých znenie v rozsudku odcitoval, ale aj ustanovenia Civilného sporového poriadku o procesnom spoločenstve, i keď znenie ustanovení § 76 až § 78 Civilného sporového poriadku v rozsudku neuvádza.

1.2 Nevykonanie žalobcom navrhnutých dôkazov (výsluch svedkyne N. O. a oboznámenie sa s obsahom CD nosiča, ktoré žalobca priniesol na pojednávanie dňa 04.06.2024, „nie v dvoch vyhotoveniach s prepisom“) odôvodnil súd prvej inštancie „koncentračnou zásadou“.

1.3 O povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. zohľadňujúc výsledok sporu na súde prvej inštancie, kde sa za úspešnú stranu považovali žalovaní.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie za použitia odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) Civilného sporového poriadku s tvrdením, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, s výtkou, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe vyhovel a priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania, alternatívne aby zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.

2.1 Žalobca nesúhlasil s tvrdením prvoinštančného súdu v bode 28 odôvodnenia rozsudku, že nepreukázal dedičskú postupnosť po F. A. (J.). Zopakoval, že je synom H. A., nar. XX.XX.XXXX. Jeho starým otcom bol B. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorého otcom bol H. A., nar. XX.XX.XXXX a posledným právnym predchodcom (poručiteľom) žalobcu bol F. A. (J.), nar. XX.XX.XXXX. Dedičská postupnosť od F. A. (J.) až po žalobcu teda sporná nie je. Žalobca dohľadal historické dokumenty v archívoch a tvrdí, že sa mu podarilo preukázať dedičskú líniu po vlastníkovi F. A. (J.) evidovaného ako vlastníka nehnuteľností na PKV č. XXXX. Stotožnenie osôb, o ktorých žalobca tvrdí, že sú jeho právnymi predchodcami, je možné aj na základe predkladaných sobášnych a úmrtných listov, v ktorých sa opakujú údaje o rodičoch konkrétnych osôb, uvádzajú sa adresy pobytov a mená manželiek. Súd prvej inštancie neúmerne zaťažoval žalobcu žiadosťami o preukázanie dedičskej postupnosti, pričom vôbec nezohľadnil dobovosť daných historických dokumentov. Súd prvej inštancie za smerodajné pre posúdenie žaloby považoval najmä výpoveď svedkyne J. K., ktorej tvrdenie o tom, že F. A. (J.) nikdy nebol ženatý, bolo vyvrátené sobášnym listom z 25.11.1867, z ktorého vyplýva, že sa F. A., ktorý mal rodičov N. A., P. A. a Q. A. (rovnakých rodičov ako F. A., podielový spoluvlastník z PK vložky XXXX) oženil. ; súd prvej inštancie nezahodnotil možnú zaujatosť a (ne)dôveryhodnosť svedkyne J. K. a nijakým spôsobom nezohľadnil tvrdenie žalobcu uvedené v podaní z 20. júla 2022, kde žalobca vysvetľoval obsah korešpondencie s J. K. týkajúcej sa inej nehnuteľnosti evidovanej tiež v PKV č. XXXX, pred ktorou (korešpondenciou) bol žalobca úmyselne uvedený do omylu ohľadne vlastníctva nehnuteľnosti, ktorá nie je predmetom sporu, čo ho viedlo k snahe o dohodu. Svedkovia vypočutí v konaní mali iba sprostredkované informácie, čo súd prvej inštancie nevzal do úvahy. Nesprávne vyhodnotenie zákonnosti dôkazov zakladá vadu konania podľa § 365 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku a nesprávne vyhodnotenie dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov či porušenie pravidiel formálnej logiky pri hodnotení dôkazov vedie k nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov.

2.2 Žalobca navrhol v konaní vypočuť ako svedkyňu N. O., P. A. z adresy J. XX (na pojednávaní dňa 26.01.2024 navrhol žalobca vypočuť ako svedkyňu „O.“ s tým, že jej meno a adresu dodatočne oznámi,

na č. I. 232 oznamuje žalobca za svedkyňu N. O., P. A., bytom J. XX, súd na pojednávanie nariadené dňa 19.04.2024 predvoláva N. O., bytom J. XX, na pojednávanie dňa 19.04.2024 sa dostavila N. O., P. G. – poznámky odvolacieho súdu), pri predvolávaní ktorej muselo dôjsť k omylu. Súd prvej inštancie výsluch tejto svedkyne najprv pripustil a následne zmätočne vykonanie tohto dôkazu zamietol a nevykonal ho iba z dôvodu mylne predvolanej inej osoby. Na pojednávanie dňa 04.06.2024 priniesol žalobca USB kľúč a žiadal vykonať dôkaz jeho obsahom. Tento USB kľúč obsahoval 1700 strán prelustrovaných sobášnych listov, rodných listov, úmrtných listov či iných dokumentov preukazujúcich žalobcom tvrdené skutočnosti a to, že v rozhodnom období neexistoval žiaden iný záznam o tom, že by osoba menom F. A. s označením (J.) uzavrela sobáš, či došlo k jej úmrtiu. Súd prvej inštancie návrh na vykonanie tohto dôkazu zamietol. Žalobca uznal, že vyhodnotenie potencionálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania je úlohou a doménou súdu. Súd však pochybí, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia a ktorého vykonanie je prípustné, pretože takýmto postupom sťažuje dôkaznú pozíciu strany sporu, čo môže nespravodlivo rezultovať do neunesenia jej dôkazného bremena a neodôvodnene sa vzdávať od želanej a možnej miery zistenia skutkového stavu. Keď súd prvej inštancie zamietol návrh na výsluch svedkyne N. O., P. A. a zamietol návrh na vykonanie dokazovania prostredníctvom USB kľúča, naplnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) C. s. p.

2.3 K právnemu názoru súdu prvej inštancie o nerozlučnom spoločensťve dedičov v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva žalobca uviedol, že podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/154/201 (správne 3Cdo/154/2010 – poznámka odvolacieho súdu) publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 32/2011 predmetom žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, je určenie vlastníckeho práva poručiteľa k okamihu smrti poručiteľa a nie k okamihu vyhlásenia rozhodnutia súdu. Určenie vlastníckeho práva sa tu vzťahuje na deň smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd vyslovil záver, že v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi nemá súd skúmať to, či určitá vec ku dňu vyhlásenia rozhodnutia patrí do dedičstva po poručiteľovi, ale to, či predmetná vec bola vo vlastníctve poručiteľa v čase jeho smrti. Najvyšší súd tak citovaným judikátom determinoval, že predmetom žaloby o určenie, že patrí do dedičstva po poručiteľovi je určenie vlastníckeho práva poručiteľa ku dňu jeho smrti. V prípadoch, kedy poručiteľ nie je ako vlastníč veci v príslušnom registri evidovaný, platí, že dedičský súd nemôže takúto vec pojať do súpisu majetku poručiteľa, hoci by na základe vykonaného dokazovania mohol považovať za zistené, že zápis vo verejnom registri zodpovedá skutočnosti. Dedičský súd nemôže prejudiciálne riešiť správnosť zápisu vlastníckeho práva vo verejnom registri či vlastníctvo veci. To, kto nadobudne veci a iné majetkové hodnoty patriace do dedičstva po poručiteľovi, je predmetom dedičského konania, nie konania o žalobe o určenie vlastníckeho práva poručiteľa. Poručiteľ smrťou stráca spôsobilosť na práva a povinnosti, preto nie je možné určiť vlastnícke právo poručiteľa k okamihu po jeho smrti. Je preto logické, že vlastnícke právo poručiteľa sa určuje k okamihu jeho smrti a logicky je aj následný záver o tom, že pri takto vymedzenom predmete konania sú pre konanie irelevantné okolnosti, ktoré nastali po smrti poručiteľa a ktoré mohli mať vplyv na stav vlastníckych vzťahov k príslušnej veci. Žalobca sa podanou žalobou domáha výlučne určenia, že sporné nehnuteľnosti boli vo vlastníctve F. A. (J.) zapísaného v PKV č. XXXX, pričom naliehavý právny záujem žalobca osvedčil tým, že preukázal, že je jedným z právnych nástupcov tohto poručiteľa. Žalobou o určenie predmetu dedičstva nie je možné nahrádzať dedičské konanie, nemožno určovať, že dedičia (jednotliví žalobcovia) sú vlastníčmi sporných nehnuteľností. Po vydaní rozhodnutia v tomto konaní, v ktorom súd rozhodne o tom, že sporné nehnuteľnosti patria do vlastníctva osoby zapísanej v PKV č. XXXX (právneho predchodcu žalobcu) sa otvára dedičské konanie, ktoré bude viesť k zápisu všetkých dedičov ako aktuálnych – nesporných vlastníčkov nehnuteľností. Zamietnutím žaloby žalobcu došlo k odmietnutiu spravodlivosti pre žalobcu ako dediča, ktorý tak stratil možnosť zdediť predmetnú spornú nehnuteľnosť po svojom poručiteľovi, keďže dedičské konanie pre stav v evidencii katastra nehnuteľností iniciovať nemôže a na určovacej žalobe (určenie vlastníckeho práva poručiteľa ku dňu jeho smrti) údajne nepreukázal naliehavý právny záujem. S ohľadom na zložitosť a náročnosť preukazovania právneho nástupníctva samotného žalobcu po poručiteľovi nie je možné a spravodlivé od žalobcu požadovať, aby on získaval údaje o všetkých potencionálnych dedičoch, ktorí by po poručiteľovi prichádzali do úvahy. Žalobca tvrdí, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď žalobu v celom rozsahu zamietol.

3. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu popierali naplnenie odvolacích dôvodov uplatnených žalobcom. Rozsudok súdu prvej inštancie označili za vecne správny, zákonný a spravodlivý. Zotvali na názore, že žalobca predloženými listinami nepreukázal právne nástupníctvo po poručiteľovi F.

A. (J.) uvedeného v PKV č. XXXX katastrálne územie E.. Vyjadrenie žalobcu, že svoje priznanie uvedené v komunikácii s J. K., že na PKV č. XXXX katastrálne územie E. nie sú vedení právni predchodcovia žalobcu považujú za účelové, v snahe zmierniť následky takéhoto priznania. Poprel tvrdenie žalobcu, že predloženými listinami preukázal nezameniteľné prepojenie medzi sebou a osobami označenými v rodných, úmrtných a sobášnych listoch. Žalobca svoje tvrdenia v konaní nepreukázal a napriek poučeniu súdu o následkoch sudcovskej koncentrácie konania predkladal v súdnom konaní nové dôkazy, čo v odvolaní označuje za neúmerné zaťažovanie zo strany súdu. Za účelové tvrdenie označili žalovaní aj spochybňovanie dôveryhodnosti výpovedí svedkov, keď v priebehu konania na súde prvej inštancie žalobca ich výpovede a dôveryhodnosť nespochybňoval. Žalobcom označené dôkazy výsluch svedkyne N. O. a neznámy obsah USB kľúča neboli spôsobilé preukázať takú medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná či dokonca rozhodujúca, ktorú skutočnosť žalobca vo svojom návrhu na vykonanie týchto dôkazov ani netvrdil a neodôvodnil. Ani vyjadrenie žalobcu k nedostatku vecnej legitímácie nie je spôsobilé spochybniť zákonnosť a vecnú správnosť napadnutého rozsudku. K zamietnutiu žaloby muselo dôjsť už len v dôsledku nedostatku vecnej legitímácie, ako to vyplýva z uznesenia NS SR sp. zn. 8Cdo/94/2018, v ktorom vyslovil najvyšší súd názor, že v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi sa až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci považujú všetci dedičia za jej vlastníkov a títo majú v určovacom spore postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov podľa § 78 ods. 1 C. s. p., preto sa konania o takejto žalobe musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo ako žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie. Žalovaní navrhli potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a priznať im nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalobca v stanovisku k vyjadreniu žalovaných konštatoval, že svedkyňa J. K. uvádzala vo svojej výpovedi také informácie, ktoré nezískala priamo z vlastného vnímania alebo skúsenosti, ale sprostredkovane od svojho otca. Z dôvodu absencie priameho svedectva a nemožnosti overenia pôvodu a presnosti týchto informácií nemožno jej výpoveď považovať za nosný dôkaz pri rozhodovaní o predmetnej veci a už vôbec nie za jednoznačný dôkaz o tom, že žalobca nie je právnym nástupcom F. A. (J.). Výpoveďou svedka I. L. bolo zistené, že priezvisko A. bolo bežným priezviskom v oblasti, kde poručiteľ žil a k rozlišovaniu týchto osôb dochádzalo na základe prímení. Žalobca opakovane poukázal na nedôslednosť zápisov do verejných listín v minulosti, nedostatky vo vedení v pozemkovej knihe, dôsledkom čoho bolo vyriešenie vlastníckeho práva k iným nehnuteľnostiam evidovaným v PK vložke č. XXXX na základe nehodnovných a ničím nepodložených notárskych zápisníc. Informácie o vlastníckych alebo iných právach k sporným nehnuteľnostiam najmä vo vzťahu k dedičskému spisu po poručiteľovi F. A. (J.) sú v súčasnosti nedohľadateľné, preto nemožno žalobcovi vytkáť absenciu určitých dokumentov, ak tieto neboli riadne uchovávané alebo sa stratili v dôsledku objektívnych historických okolností. V spore bolo potrebné prihliadať aj na nepriame dôkazy a zohľadniť zložitú dôkaznú situáciu. Len vykonanie všetkých žalobcom navrhnutých dôkazov, vrátane nepriamych s vypovedacou hodnotou, naplní princípy spravodlivého procesu a poskytne súdu kompletný podklad na rozhodnutie vo veci, pričom tým zároveň žalobcovi umožní preukázať svoje tvrdenia aj za sťažených podmienok.

4.1 Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/94/2018 podľa názoru žalobcu nedopadá na pojednávaný spor, keďže sa svojou žalobou nedomáha určenia, že vec patrí do dedičstva ako dedič podľa § 473 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale sa ako dedič, ktorý má nadobudnúť dedičský podiel prostredníctvom inštitútu „dedenia ďalších potomkov“ domáha určenia, že vec patrí do dedičstva. Predpokladom aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 je analógia v skutkovom stave. Žalobca ako potomok v 4. rade nemá prístup k archívnym dokumentom preukazujúcim presný okruh potencionálnych dedičov, preto požiadavka na označenie všetkých dedičov poručiteľa môže byť považovaná za prehnajú a zaťažujúca, zasahujúca do práva na spravodlivé konanie.

5. Žalovaní v druhom vyjadrení zotrvali na názore, že žalobca nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení ani svoju aktívnu vecnú legitímáciu. Svedkyňa J. K. uviedla pri výsluchu skutočností, ktoré získala svojím vnímaním pomerov v ich rodine, ktoré pochopiteľne poznala len z počutia, rovnako aj ostatní svedkovia, ktorí nemohli získať informácie inak, ako sprostredkovane. Pozemky vedené v PKV č. XXXX katastrálne územie E. užívali právni predchodcovia žalovaných po dlhé roky. Tu mali postavené aj svoje obydlia, preto vyhlásenie žalobcov o vydržaní vlastníckeho práva k pozemku parcele č. XXXXX o výmere 648 m² evidovanej tiež v PKV č. XXXX nebolo založené na pravdivých skutočnostiach. Žalobca je známy tým, že v katastrálnom území E. opakovane nadobúda

pozemky na základe vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ako to vyplýva z LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXX, XXXX, XXXX a pri snahe o získanie ďalších pozemkov z PKV č. XXXX žalobca iba využíva zhodu mien. Žalobcovi bol počas konania na súde prvej inštancie poskytnutý dostatočný priestor na preukázanie tvrdených skutočností. Žalobca na poslednom pojednávaní predložil súdu prvej inštancie návrh na vykonanie dôkazov, ktorými preukázateľne disponoval aj skôr, preto považujú žalovaní rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na vykonanie dokazovania v rámci uplatnenia sudcovskej koncentrácie konania za náležité a správne. Názor súdu prvej inštancie, že sa konania o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiťelovi musia zúčastniť všetci dedičia, ktorí majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov podľa § 78 ods. 1 C. s. p., inak ide o nedostatok vecnej legitímácie, je podporený viacerými rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 93/19.

6. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu (§ 34 ods. 1 C. s. p.) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania pre nenaplnenie zákonných predpokladov pre jeho nariadenie ustanovených v § 385 ods. 1 C. s. p. a to v celom rozsahu v súlade s odvolaním žalobcu, z hľadiska ním uplatnených odvolacích dôvodov (§ 379 a § 380 ods. 1 C. s. p.), mimo nich skúmal len existenciu prípadných väd procesných podmienok, na ktoré by musel prihliadnuť aj bez námietky odvolateľa (zistené neboli) a po vyhodnotení odvolania žalobcu ako nedôvodného rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

7. Náležitosti písomného vyhotovenia rozsudku sú ustanovené v § 220 C. s. p. Voči forme a obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie možno mať vážne výhrady, keď je skôr opisom činnosti súdu prvej inštancie v konaní, prepisom podaní strán sporu, na piatich stranách odôvodnenia sú vymenované predložené dôkazy, ktoré súd prvej inštancie označuje ako zistený skutkový stav a len z bodu 28. odôvodnenia je zistiteľné, prečo súd žalobe nevyhovel. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v prípade, ak je vecne správne vo výroku, pričom nemusí odvolací súd súhlasiť so všetkými dôvodmi, ktorými súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil. Odvolací súd postupujúc podľa § 387 ods. 1 C. s. p., keď sčasti s dôvodmi rozhodnutia súhlasí berúc na zreteľ hospodárnosť konania v zmysle článku 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

8. Súd prvej inštancie v bode 17. odôvodnenia napísal: „Súd na základe predložených listinných dokladov zistil nasledujúci skutkový stav:“, za tým v bode 18. uviedol, aké listinné dôkazy v spore oboznámil a za skutkový stav, z ktorého podľa § 383 C. s. p. bez doplnenia alebo opakovania dokazovania musí odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzať, možno označiť len, že žalovaný 1/ je výlučným vlastníkom nehnuteľností parciel registra „E“ evidovaných na mape určeného operátu parcelného čísla XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX podľa zápisu na LV č. XXXX katastrálne územie E. v podiele 1/1, ktoré mal podľa tvrdenia žalobcu nadobudnúť Zmluvou o bezodplatnom prevode nehnuteľností pod sp. zn. K. XXX/XXXX z 18.06.2020 uzavretou s J. K.. Vlastnícke právo k nehnuteľnostiam prevádzaným na žalovaného 1/ z J. K. zmluvou sp. zn. V XXX/XXXX získala J. K. na základe osvedčenia vyhlásenia o vydržaní spísanej notárkou JUDr. Martou Jurinovou dňa 25.05.2020 pod sp. zn. N XXX/XXXX, R. XXXXX/XXXX, v ktorom je uvedené, že nehnuteľnosti EKN parcely č. XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX mali byť pôvodne evidované v PKV č. XXXX. Z nehnuteľností evidovaných pôvodne v PKV č. XXXX mala byť podľa tvrdenia žalobcu vytvorená aj parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape parcelného čísla XXXXX vo výlučnom vlastníctve žalovaného 2/ podľa LV č. XXXXX katastrálne územie E., ktorú žalovaný 2/ nadobudol darovacou zmluvou K. XXX/XX z 02.03.2016 od F. G., žalovaného 1/; tejto CKN parcele č. XXXXX podľa notárskej zápisnice osvedčujúcej vyhlásenie F. G., nar. XX.XX.XXXX o vydržaní vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti spísanej notárskou JUDr. Annou Máčajovou pod N 146/02, Nz 147/02 zodpovedá pozemnoknižná parcela č. XXXXX zapísaná v PKV č. XXXX katastrálne územie E.. Sporné pozemky, o ktoré v konaní ide, podľa zistenia súdu prvej inštancie oprávnené patrili právnym predchodcom žalovaných, ktorí ich počas mnohých rokov nerušene užívali ako svoje vlastné, čo vyplýva aj z ich účelu – stáli na nich chatrče právnym predchodcom žalovaných. Právne nástupníctvo žalovanej strany po F. A. (J.) z PKV č. XXXX bolo podľa názoru súdu prvej inštancie preukázané aj korešpondenciou žalobcu a svedkyne J. K. k inej parcele netvoriacej predmet sporu zapísanej tiež v PKV č. XXXX katastrálne územie E., v ktorej žalobca uznal, že F. A. (J.) nie je jeho právnym predchodcom, ale právnym predchodcom J. K.. Žalovaní na pojednávaní dňa 24.01.2023 vzniesli námietku nedostatku vecnej legitímácie v spore s poukazom na rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 93/2019 a rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/131/99 a žiadali, aby súd

uložil žalobcovi povinnosť preukázať, či existujú ďalší potencionálni dedičia. Dňa 24.01.2023 na žiadosť súdu žalobca oznámil, že jeho brat F. A., nar. XX.XX.XXXX zomrel XX.XX.XXXX. Súd prvej inštancie si pripojil dedičský spis po bratovi žalobcu vedený na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17D/55/2022, v ktorom na základe lustrácie notára v Registri fyzických osôb je údaj o otcovi brata žalobcu. Otcom brata žalobcu bol H. A., nar. XX.XX.XXXX, od ktorého si odvodzuje právnu postupnosť po poručiteľovi F. A. (J.) aj žalobca. Nebohý brat žalobcu F. A. zanechal troch potomkov F. A., nar. XX.XX.XXXX, C. I. A., nar. XX.XX.XXXX, B. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorý po ňom dedili. Na pojednávaní dňa 05.05.2023 žalobca potvrdil, že ďalší dedičia po poručiteľovi F. A. (J.) existujú, ale nesúhlasil s názorom žalovaných, že všetci dedičia musia byť stranou tohto sporu. Poručiteľ F. A. (J.) sa mal narodiť XX.XX.XXXX a zomrieť XX.XX.XXXX.

9. Prípustnosť žaloby o určenie vlastníckeho práva poručiteľa posudzoval súd prvej inštancie podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku a podľa názoru odvolacieho súdu dospel k správne právnemu záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a to len z dôvodu nesprávne určeného okruhu strán sporu. Názor žalobcu, že súdna prax pripúšťa žaloby o určenie, že poručiteľ bol ku dňu svojej smrti vlastníkom určitej veci alebo práva, je správny. Ak by sa konania zúčastnili všetci do úvahy prichádzajúci dedičia poručiteľa F. A. (J.), naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva poručiteľa (na určení, čo patrí do dedičstva po tomto poručiteľovi) by preukázaný bol, pretože iným spôsobom než žalobou o určenie vlastníckeho práva by nebolo možné dosiahnuť zmenu zápisu o vlastníckych právach v katastri nehnuteľností. Vecnú legitímáciu a existenciu naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe skúma súd ex offa aj bez procesnej obrany žalovaných v spore (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/28/2019 z 27.03.2019).

10. Súd prvej inštancie nadbytočne podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva posudzoval obranu žalovaných a vyjadroval sa k oprávnenosti držby nehnuteľností právnymi predchodcami žalovaných, keď predmetom tohto súdneho sporu bolo určenie vlastníckeho práva poručiteľa F. A. (J.) k okamihu jeho smrti a v takomto spore v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/154/2010 zo 16.12.2010 (R 32/2011), na ktoré poukazuje aj žalobca nie sú okolnosti, ktoré nastali po dátume okamihu smrti poručiteľa právne významné a nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu o určení, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, pretože v tomto konaní ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Žalobca si ale nesprávne vysvetľuje obsah rozhodnutia R 32/2011, keď tvrdí, že toto rozhodnutie vyvracia obranu žalovaných a právny názor súdu prvej inštancie, že stranami sporu v konaní o určenie predmetu dedičstva ide nerozlučné spoločenstvo všetkých dedičov. Otázkou zásadného právneho významu, ktorú dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/154/2010 riešil, nebolo účastníctvo v spore o určenie predmetu dedičstva, ale otázka, či sa má v spore o určenie predmetu dedičstva zaoberať súd aj okolnosťami, ktoré nastali po smrti poručiteľa alebo skúmať existenciu vlastníckeho práva poručiteľa k okamihu jeho smrti.

11. Súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok vecnej legitímácie vychádzajúc z názoru, že stranou sporu v konaní o určenie predmetu dedičstva majú dedičia postavenie nerozlučných spoločníkov s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax súdov, rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/178/2006, sp. zn. 3Cdo/131/1999 publikované pod R 65/2003. Rozhodnutia NS SR, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie vychádzali z textu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ktorý v § 91 ods. 2 upravoval nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016 rozlišuje medzi nerozlučným spoločenstvom a núteným spoločenstvom. Nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 ods. 1 C. s. p. je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný; procesný úkon jedného z nich platí i pre ostatných. Nútené spoločenstvo je také procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Dôsledkom nespĺnenia podmienky účasti všetkých subjektov núteného spoločenstva je podľa § 78 ods. 2 zamietnutie žaloby. Nevyhnutnosť zamietnutia žaloby v prípade, ak sa sporu o určenie predmetu dedičstva nezúčastnia všetci dedičia, vyplýva zo znenia § 77 ods. 1 C. s. p. (ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný) a z judikatúry najvyšších súdnych autorít, rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/131/99 (R 65/2003), uznesenia NS SR sp. zn. 8Cdo/94/2018, v ktorom najvyšší súd vysvetlil, že nie je podstatné, či spor o určenie predmetu dedičstva je vyvolaný dedičským konaním, podstatné je, že až do vyporiadania dedičstva ohľadom veci, ktorá sa má určiť do dedičstva po poručiteľovi, treba všetkých dedičov považovať za vlastníkov tejto veci a teda títo musia mať v konaní postavenie nerozlučných spoločníkov. Najvyšší súd v zátvorke

poznámenal, že za účinnosti Civilného sporového poriadku už ide o nútené procesné spoločenstvo podľa § 78 C. s. p., avšak Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III. ÚS 93/2019, ktorým rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu NS SR sp. zn. 8Cdo/94/2018 jednoznačne uzavrel, že v spore o určenie predmetu dedičstva sú dedičia v čase smrti poručiteľa oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne, majú teda postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. Účastníkmi konania musia byť všetci do úvahy prichádzajúci dedičia, pretože rozhodnutie v danej veci sa vzťahuje na každého z nich. Ak súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok vecnej legitímácie, že sa konania o určenie predmetu dedičstva nezúčastnili všetci, ktorých účasť sa v konaní vyžadovala, na právne posúdenie veci aplikoval ustanovenie § 77 C. s. p., i keď výslovne znenie tohto zákonného ustanovenia v rozhodnutí neuviedol. Odvolací súd nevyzval strany sporu podľa § 382 C. s. p. na vyjadrenie k aplikácii ustanovenia § 77 Civilného sporového poriadku z dôvodu, že toto ustanovenie v doterajšom rozhodovaní použité bolo. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/80/2019 z 25.02.2021 „pokiaľ strana sporu sama v niektorom zo svojich vyjadrení navrhne aplikáciu ustanovení nejakého právneho predpisu a toto vyjadrenie je zaslané na vyjadrenie druhej strane sporu, nemá odvolací súd povinnosť vyzývať strany sporu na vyjadrenie sa k jeho prípadnej aplikácii. Právnym predpisom (alebo aj zákonným ustanovením), ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis (zákonné ustanovenie), o ktorého výklad a použitie nežiadala v priebehu konania žiadna zo sporových strán.“.

12. Žalovaní už na pojednávaní dňa 24.01.2023 vzniesli námietku nedostatku vecnej legitímácie s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 93/2019 a rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/131/99, k otázke nerozlučného spoločenstva v tomto spore sa žalobca vyjadroval na pojednávaní dňa 05.05.2023, k procesnému spoločenstvu v spore o určenie predmetu dedičstva sa vyjadroval žalobca v odvolaní, žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu, žalobca opätovne v stanovisku zo 07.10.2024 a žalovaní znovu vo vyjadrení z 03.12.2024. Strany sporu tak mali opakovane možnosť vyjadriť sa k otázke účastenstva v tomto konaní a jeho dôsledkom na prejednávajúcu vec.

13. Povinnosťou súdu podľa článku 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku je rozhodovať spory v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Za najvyššie súdne authority v Slovenskej republike je potrebné považovať Najvyšší súd Slovenskej republiky a Ústavný súd Slovenskej republiky. Čo sa považuje za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu je vysvetlené v uznesení NS SR sp. zn. 6Cdo/29/2017 (R 71/2018). Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane vo viacerých rozhodnutiach zaujal zhodný názor, že ak poručiteľ zanechal viac dedičov, títo sú až do právoplatného rozhodnutia súdu o vyporiadaní dedičstva považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa na týchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ak sa konania o dedičskom nároku k veci nezúčastnia všetci dedičia, ide o nedostatok vecnej legitímácie a žalobe nie je možné vyhovieť (podľa uznesenia NS SR sp. zn. 4Cdo/120/2009). Na toto rozhodnutie a R 65/2003 nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp. zn. 6Cdo/54/2017 z 28. marca 2018, v ktorom zotrval dovolací súd na názore, že v sporovom konaní o určenie predmetu dedičstva majú všetci dedičia postavenie nerozlučných spoločníkov podľa § 91 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a ak sa takéhoto konania nezúčastnili všetci nerozluční spoločníci, nemôže byť návrhu vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie. Právny záver prezentovaný žalobcom, že povinnosť označiť za strany sporu všetkých potenciálnych dedičov poručiteľa vzniká len v prípade, ak je žalobcom dedič podľa § 473 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nie aj v prípade, ak je žalobcom ďalší potomok poručiteľa, napr. vo 4. rade ako je to v prípade žalobcu, pre ktorého je príliš zaťažujúce dohľadať všetkých dedičov nie je správny. Názor žalobcu vyvracia napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 234/2016 zo 17. marca 2016, ktorým bola odmietnutá sťažnosť proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove aplikujúceho na prejednávajúcu vec judikát R 65/2003, proti ktorému sťažovatelia namietali, že ich súd „nútil do postavenia nerozlučných spoločníkov“ tým, že požadoval, aby účastníkmi konania boli „všetci dedičia, resp. právni nástupcovia po zomrelých dedičoch“, čím im bolo upreté právo vlastníť majetok, o ktorý majú záujem. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí argumentoval, že nebol správne určený okruh účastníkov konania vo vzťahu ku všetkým dedičom, ktorí mali byť účastníkmi konania o určenie, že vec patrí do dedičstva, preto nebolo možné žalobe o určenie dedičského práva, resp. o určenie vlastníctva poručiteľov ku dňu smrti vyhovieť, pretože vo vzťahu k vecnej legitímácii vyplývajúcej z hmotného práva neboli splnené zákonné podmienky. Žalobcovia v konaní neoznačili ostatných právnych nástupcov po prípadne zomrelých dedičoch po poručiteľoch ako účastníkov konania. Právny názor vyslovený

Krajským súdom v Prešove vyhodnotil Ústavný súd SR ako konzistentný s ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov v danej otázke.

14. Aktuálnosť záverov o vecnej legitímácii v spore o určenie predmetu dedičstva potvrdzuje aj rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/27/2024 zo 17.12.2024, ktorým bolo zamietnuté dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci určenia, že konkrétne nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi, v ktorom najvyšší súd zopakoval s poukazom na predchádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky právny záver, že v spore o určenie predmetu dedičstva sú dedičia v čase smrti poručiteľa oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne, preto majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov, preto účastníkmi konania musia byť všetci do úvahy prichádzajúci dedičia.

15. Odvolací súd uzatvára, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie z hľadiska nedostatku vecnej legitímácie a nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení práve pre nesprávne určený okruh strán sporu bolo správne. Pre zamietnutie žaloby postačovalo zistenie o nedostatku vecnej legitímácie. Ak uvedenú vadu žalobca v priebehu konania na súde prvej inštancie neodstránil napriek opakovaným námietkám zo strany žalovaných, výsledok sporu nemohlo ovplyvniť ani ďalšie dokazovanie navrhnuté žalobcom a nevykonané súdom prvej inštancie, keď ku dňu jeho rozhodnutia napadnutým rozsudkom stav nedostatku vecnej legitímácie pretrvával. Žalobca potvrdil, že po dedičskej línii odvodenej od F. A. (J.) až po jeho osobu existujú viacerí dedičia, ktorých za stranu sporu neoznačil vychádzajúc z názoru, že postačí, ak o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva rozhodne súd na jeho návrh a potenciálnych dedičov vyhľadá dedičský súd. Tento názor žalobcu neobstojí a keď náprava v odvolacom konaní možná nie je vzhľadom na nemožnosť prístúpenia ďalších subjektov do konania v odvolacom konaní (§ 378 ods. 2 C. s. p.), nepovažoval odvolací súd za potrebné podrobnejšie sa zaoberať otázkou, či žalobcom predložené listiny preukazujú dedičskú líniu po poručiteľovi F. A. (J.). Pre rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo postačujúce vyjadrenie žalobcu, že po poručiteľovi F. A. (J.) existujú ďalší potenciálni dedičia a pravdivosť tohto vyjadrenia je potvrdená spisom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17D/55/2022, obsahom ktorého súd prvej inštancie podľa zápisnice o pojednávaní zo 04.06.2024 dokazovanie vykonal.

16. Súd prvej inštancie správne rozhodol o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov prvoinštančného konania podľa § 255 ods. 1 C. s. p. vzhľadom na ich úspech v konaní.

17. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté taktiež v súlade so zásadou úspechu v konaní. Po potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie sú úspešnými stranami odvolacieho konania žalovaní, ktorým podľa § 255 ods. 1 C. s. p. vznikol voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania bude rozhodovať súd prvej inštancie, z tohto dôvodu je povinnosť žalobcu nahraďiť žalovaným trovy odvolacieho konania viazaná na právoplatnosť rozhodnutia o výške náhrady trov odvolacieho konania.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).